

טיב הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו שליט"א

רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

סוכות-שמוח"ט

ט"ז-כ"ב תשרי תשפ"ג

הזמנים לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג 5:37
מוצ"ש"ק 6:49
ר"ת 7:29

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סווק"ש א' 8:47 | סו"ת א' 10:00
סווק"ש ב' 9:32 | סו"ת ב' 10:30

הזמנים לפי שעות קיץ

גליץ מס:

803

טיב המועדים

סוכה - אמונה

יבאר ענין 'צילא דמהימנותא'
- צל האמונה שנשפע ממצות
סוכה, טעם הדבר וסגולותיו

הימים שאנו יושבים בצילא דמהימנותא ימים בהם אנו מקיימים זכר לענני כבוד. בימים אלו נדרשים אנו לעורר עצמנו שרצון השיית הוא שיהיו כל מעשינו לשם שמים, על פי ה', יסעו או יחנו, בכל דבר צריך לברר ולשאול הייטב בעיני ה'.

אאמו"ר הגה"צ זצ"ל היה מתבונן לפני כל פעולה, האם יהיה להקב"ה נחת רוח ממעשיו, כי זה דרכו של איש ישראל שיהיו כל מעשיו על פי ה' בלבד, וזה כמו שנפסק בשו"ע (אוי"ח סי' רל"א) שיהיו כל מעשיו לשם ה', כדכתיב בכל דרכיך דעהו, באכילה ובשתיה, בשיחה ובהליכה וברחיצה, באופן זה יזכה אדם גם בימינו לענני כבוד שישמרו עליו וסייעו לו לילך בדרך ישרים.

הכוונה

ואכן להלכה כשמקיימים מצות סוכה צריכים לחשוב ולכוין לקיים מצות עשה של מצות סוכה ובנוסף יש לכוון לצאת ידי חובת זכר לענני כבוד, כי ענין זה הוא התכלית העיקרית בכל קיום מצוה זו, לזכור שאנו עושים הכל כענין ענני כבוד שיהיה כל מעשינו לשם שמים בכל עת וזמן ובכל עשיה הכל יהיה נעשה על פי ה'.

צילא דמהימנותא

וגם בזה"ק נקרא חג הסוכות בשם צילא דמהימנותא צל האמונה. על כן חובה על כל איש מישראל להרבות בענין האמונה בחג זה. לדבר עם הילדים על אמונה, לספר סיפורי צדיקים המביאים לידי אמונה, והעיקר להתפלל על אמונה, שכל אחד יתפלל שיזכה לאמונה שלמה.

ובכלל זה להאמין במה שאנו אומרים טרם כניסתנו לסוכה אומין לסעודתא אברהם רחימא ויצחק עקידתא יעקב שלמתא להאמין שהם אכן באים אלינו.

כמוכן שאם נאמין בזה שהאושפיזין באים לסוכתנו אזי נתנהג באופן הראוי לישב במלבוש עליון ולא לדבר דברים בטלים, כי מלבד מה שאמרנו שהסוכה היא עצמה רומזת לשמותיו יתב"ש. יש בה גם כן אורחים רבי מעלה, האבות הקדושים ושאר האושפיזין משה

- המשך בעמוד 2 -

התשובה היא חובה ענני הכבוד - מצות אמונה

מצות סוכה היא זכר לענני כבוד שהיו על ישראל ארבעים שנה בלכתם במדבר כשאדם יושב בסוכה הוא מקיים בכל רגע מצוה של בסוכות תשבו - כי בסוכות הושבתי את בני ישראל.

וכאן הבן שואל, איזו מצוה קיימו ישראל במשך כל הארבעים שנים שהלכו במדבר תחת ענני הכבוד? המצוה שקיימו ישראל במדבר היה מצות האמונה בד' כל הארבעים שנים הם קיימו את המצוה של "על פי ה' יסעו ועל פי ה' יחנו" הם האמינו בה' ובמשה עבדו וכל פעם שנצטוו היו נוסעים או חונים, גם אז הם זכו לכל רגע של מסע או כל רגע של חניה למצוה וענני הכבוד היו עברים כמתנה בשביל שקיימו את המצוה של על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, מצוה זו קיימו ישראל במדבר בכל רגע גם בעת שישנו או אכלו, כל רגע בזמן שהותם במדבר היה בקיום עשה של על פי ה'.

מתייעץ עם השולחן ערוך

הדברים מזכירים לנו את דברי מרן החזון איש זיע"א באגרותיו שכותב שבכל דבר שהוא עושה הוא מתייעץ אצל השולחן ערוך ונושאי כליו. על פיהם הוא נוהג ועושה מעשיו. בני ישראל בשהותם במדבר עשו הכל על פי ה' הם לא זזו מטר ממקומם בלא שיהיה על כך ציווי וקריאה מאת ה'.

כשנוהגים באופן זה זוכים לענני כבוד, שתפקידם היה לסלק את כל הנחשים והעקרבים. הם ישרו את הדרך והורידו והסירו את כל המעקשים והיה העקוב למישור. כל הבלבלים והקליפות נעלמים אצל מי שעושה כל דבריו על פי ה'. כל גדולי ישראל בכל הדורות שנהגו והלכו בכל דבר וענין על פי ה' זכו לענני כבוד שהלך לפנייהם להאיר להם ולהדריכם בדרך ישרה. לשרוף לפנייהם את כל הנחשים הם הקליפות והסטי"א תולדותיהם של הנחש הקדמוני.

וכל מעשינו יהיו לשם שמים

זה הלימוד והמוסר שצריכים אנו ללמוד מימי הסוכות

טיב המערכת

הושע נא למענך

זה קורה כל שנה בזמן שמחתנו, אותה צועד לבית הכנסת כשארבעת המינים בידיך, ההתרגשות עולה ונאת, ואז מגיע הרגע ארון הקודש נפתח לרווחה, וכולם פוצחים בקריאות מעומק הלב 'הושע נא למענך אלוהינו הושע נא! ומקיפים את הבימה - התיבה עם ארבעת המינים ואם היינו מבינים מה אנחנו אומרים אולי היינו מתחברים למילים ולאירוע אבל את רוב המילים גם לא מבינים הכל כתוב ברמזים ובהרחיקים אז מסתובבים - כי כך נהגים וכך כתוב אבל אין שם שום הרגשה, כך זה כל בוקר, אבל בערב?

שמחת בית השואבה, איזו מילה שמחת כל השנה מחכים ללילות השמחים הללו, איזו שמחה יש באותם לילות ורקדים ושמחים ואנחנו מדמיינים לעצמנו שאם זה רק 'זכר' לשמחת בית השואבה, אז מה השמחה שהיתה בשמחת בית השואבה בבית המקדש, והרי חלל אומרים שמי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו, אז מה זה השמחה שיש לנו היום? מעט שבמעט אמנם אבל זו שמחתו

אפשר לומר שגם ההקפות וגם שמחת בית השואבה הם 'זכר' לחורבן, ובכלל הרי בזמן בית המקדש היו נטלים לולב רק במקדש כל שבעת ורק משנחרב הבית לולב נטל גם במדינה כל שבעת אז גם הנטייל לולב שלטו הוא קצת 'זכר' לחורבן, וכאן אנו צריכים להבין, אם כל המנהגים הללו הם זכר לחורבן, לשמחה מה זו עושה? הרי כשאנו מזכרים בחסרוננו של בית מקדשנו אנחנו אומרים להתעצב אז למה שמחים? ועוד התג הזה נקרא זמן שמחתנו?

השאלה היא גם התשובה, עצם העובדה שחלל תקנו לעשות את הדברים הללו שהיו נהוגים בבית המקדש, ותקנו לעשותם בשמחה, כי מלבד שהם זכר למקדש, הם מעוררים את אותם השפעות שהיו בזמן בית המקדש, בשמחת בית השואבה אפשר לשאוב רוח הקודש, ובהקפות אפשר לפעול להגביל ולהחליש את כוחם של אומות העולם לנו רק נשאר להאמין ולפעול ישועות וכמוכן לשמות הרבה:

(ע"פ טיב הישועה)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א במספר מיוחד וישיב

באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

ערכוני שיחות: 0534-100024

טיב
ההודעות

דיני ישיבת סוכה

א. כיצד מצות ישיבה בסוכה, שיהיה אוכל ושותה וישן ומטייל ודר בסוכה כל שבעת הימים בין ביום ובין בלילה, כדרך שהוא דר בביתו בשאר ימות השנה, וכן אם ירצה לספר עם חברו יספר בסוכה, דסוכתו צריך להיות כביתו כל השנה. ולפי שקדושת הסוכה גדולה מאד ראוי למעט בה בדברי חול ושלל לדבר בה כלל דברי קדושה ותורה, וכ"ש שיהיה זהיר מלספר שם לשולחן ורכילות ושאר דיבורים האסורים ומ"מ כשצריך לדבר מעניני עסק לא יצא מן הסוכה בשביל זה, דע"י עצם ישיבתו שם אף בעת דיבורו הרי הוא מקיים מצות ישיבה בסוכה ושרי סי' תרל"ט ס"א ומ"ב ופ"ה ע"ה שם.

ב. כתב בספר יסוד ושורש העבודה (שער האיתן פ"ב) ח"ל: על כל רגע ורגע ששוהה בביתו חוץ לסוכה על לא דבר הכרחי וכו' עובר על מצות עשה מה"ל ע"כ. וכ"כ בסידור יעב"ץ ח"ל: על כל רגע שיהא בביתו בלי הכרע עובר בעשה, ובכל רגע ששוהה בסוכה מקיים מצות עשה ע"כ (ועי' במנחת שלמה (ה"ב סי' כח) מה שהאריך בזה דלכאורה הוא תמוה דמאחר והחוב הוא משום חשבו כעין תדורו, אם כן מאיזה טעם יתחייב לישוב בסוכה בכל עת ובכל שעה, הרי גם בכל ימות השנה דרכו לשהות מחוץ לביתו, וכאם כי יל דיש בזה משום הידור מצות, אך קשה למה יחשב כעובר משם על מ"ע עי"ש מה שהאריך ודבר בזה, וכתב שם דע"כ זה אפשר לומר שכל הבא לעשות דבר שהוא רגיל לעשותו תמיד בבית ולא בחוץ, וגם עכשיו אין שום סיבה שמונעתו מלעשותו בסוכה, דשפיר חייב בסוכה מעיקר הדין של חשבו כעין תדורו, ולא רק משום דבעידן ריחאנו עניינינו על מניעת עשה עי"ש. ומ"מ לכרע בכל רגע שיושב בסוכה מקיים ה"ו מצות עשה וכמ"ש בסוכות חשבו שבעת ימים).

קידוש וסעודת הלילה

ג. קודם שיכנס לסוכה, יאמר לשם ייחוד קודשא בריך הוא וכו', כמו שצינו ה' אלקינו על ידי משה רבינו עליו השלום בסוכות חשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל יושבו בסוכות למען ידעו דורותיהם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים שנה לפי דעת הפוסקים יש חיוב לפרש פסוק זה כולו בפיו במצוה זו (ב"ר וד"ה ע"ה סי' כ"ד).
ד. אחר שיכנס לסוכה והשולחן ערוך והכל מתוקן לסעודה, אין לעשות שהות אפילו בענין לימוד, אלא יעשה קידוש מיד (מ"א סי' תרכ"ה ס"ד).
ה. יש לו לעג את ה"ר בדגים ובשר ושאר המטעמים וינות משובחים כפי עושרו ויכולתו, ואע"פ שנה בכל שנה יום טוב מצוה לאכל ולשתות ולשמות ס"מ בחג הזה יש לו לשמח ביונה, ולכן אסורים בחפלה ובקידוש זמן שמחנה, ומ"מ צריך ליזהר משחוק וקלות ראש ח"ו (מ"א שם סי' כ"ה).

כוונת המצוה

ו. "בסוכות חשבו שבעת ימים וגו' כי בסוכות הושבתי את בני ישראל" - הם עניי כבוד שהקיפם הקב"ה בהם לכל יכם שרב ושמש, ודונמא לזה ציונו לעשות סוכות כדי שזכור נדראותיו ונפלאותיו, ואע"פ שישאנו ממצרים בחודש ניסן, לא ציונו לעשות סוכות באותו הזמן, לפי שהוא ימות הקץ ודרך כל אדם לעשות סוכות לצל ולא היתה נזכרת עשייתו שהם במצות השירה, ולכן ציונו שנעשה בחודש השביעי שהוא זמן הגשמים ודרך כל אדם לצאת מסוכתו לביתו ואנחנו יוצאים מהבית לישוב בסוכה, בזה מראה שהוא עושה לשם מצות השירה (שרי סי' תרכ"ה ס"א ומ"ב שם).
ז. ויחין ביישיבתו שצינו הקב"ה לישוב בסוכה זכר ליציאת מצרים וגם זכר לעניי כבוד שהקיפן אז עלינו להגן עלינו מהשבר והשמע, וכל זה כדי לצאת ידי המצוה כתקונה, אבל בדיעבד יצא אפילו לא כיון רק לצאת ידי המצוה לבד (מ"ב שם סי' ק"א).
ח. יש לכין דעתו שהוא אוכל כית או יותר מכביצה פת לצאת בו ידי חובת מצות אכילת לילה ראשונה בסוכה. ובדיעבד אם לא כיון, ואפילו אנסחו לאכול ואכל יצא ומ"מ כדי שיעשה המצוה כתקונה יש לו לחזור ולאכול בכוונה, ואם אינו רוצה להתעכב שם יאכל בלא ברכה (מ"א סי' תרכ"ה ס"א ע"ה).

לא יקסוק בשיחה בטילה בשעת הסעודה

ט. יש מאנשי מעשה שמדקדקים על עצמם שלא לשיח שום שיחה בטלה בסוכה רק בדברי תורה, ומכל שכן בשעת הסעודה וראוי ונכון לעשות כן אם בני ביתו ואורחיו הם בעלי תורה, ואף בעל הבית שהוא מסב עם אשתו ובני ביתו ואין ביניהם דברי תורה ע"פ יש להם ליזהר משיחה בטלה וידברו מעטק חתך הקדוש להודיעם טעם מצוה זו כדכתיב למען ידעו דורותיהם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל, ומצות ארבע מינים וכיוצא בדברים אלו של עונג וגם שמחה של מצוה. אבל מי שהוא יושב הדומם לגמרי אין לו שר טוב בשביל זה, כי זה גורם בטול מצות שמחת יום טוב, שעל ידי זה בני ביתו יושבים הדומם כאלים ומגדלים ומפטרעים כי פה להם ולא ידבר, ואם הם המדברים והוא כאלם לא יפתח פיו, ה"ו דומה לאבל בין התנאים, והרבה חשו חכמים למניעת שמחת יום טוב, וגם כי אין לו לעלות במעלות ומדות של חסידות אם אינו מאנשי השם בענין שהוא נראה כגבר יחיד, אלא יאחז מדה כמדתו הכל לפי מה שהוא אדם, ועל כ"כ אמרו כל השם אורחותיו זוהר ומקבל פני השכינה (מ"א שם סי' כ"ה).

י. הסוכה היא צילא דמהימנותא זכר לעניי כבוד, ולכן צריך ליזהר שלא יתנוח בה שחוק וקלות ראש (ב"ר וד"ה ע"ה סי' כ"ד).
יא. מצוה על כל איש ישראל להשיב אשתו ובני ביתו עמו בסוכה, להיוותם מסתופפים בצילא דמהימנותא לטור את נפשותם ולהודיע אליהם חסדי ה' עם ישראל עמו ונחלתו תמיד כל הימים בעבוד תהיה יראתו ואהבתו על פניהם לבלתי תחטאו (ס"ח סי' תר"ם ס"ה שם ע"ה ל"ב).

ואחרן יוסף ודוד, כל אחד מהם הוא בחינה עילאית לעצמה. על כן מחובתנו להתנהג בסוכה בהתאם.

סוכה מסוגל לאמונה

כל רגע שאדם יושב או מתעכב בסוכה הוא מקיים מצות אמונה, והאמרי אמת זי"ע"א היה אומר שבכל שנה ושנה ככל שעוברים השנים ויש ירידת הדורות והאמונה נחלשת הרי שבמצות סוכה שהיא ישיבה ושהיה בצילא דמהימנותא ענין האמונה בישיבה בסוכה מתחזקת ומתגברת, היות והאמונה נחלשת על כן הצילא דמהימנותא מתחזקת כל שנה יותר ויותר כדי להשלים את האמונה הנחלשת, וסוכה היא הסגולה המועילה והטובה ביותר למי שהאמונה אצלו נחלשת.

גם המצה נקראת בזה"ק מיכלא דמהימנותא מאכל האמונה מי שאוכל

שבת חול המועד

י"ט תשרי תשפ"ו

המנוח לוי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הד"נ 5:37
מוצ"ש 6:48
ר"ת 7:29

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ת א' 8:48 | סו"ת א' 10:00
סו"ת ב' 9:32 | סו"ת ב' 10:30

המנוח לוי אופק ירושלים

מזה הוא מחזק בלבו את האמונה, וכן נקראת חג המצות בשם חג האמונה. אולם בסוכות האמונה היא בבחינת מקיף שהקב"ה מקיף אותנו באמונה, והארבעת המינים הם ככלי קרב, היות ושם הוי"ה מרומז וחבוי בארבעת המינים, כל מי שמחזיק בידיו את ארבעת המינים הרי הוא נראה ונחשב כמנצח במלחמה, כי הוא מחזיק בידו את קוב"ה כביכול הקב"ה הוא גם מקיף אותנו בצילא דמהימנותא, וכשאנו יושבים בסוכה אנו יושבים בהיכל המלך.

זמן שמחתנו

לכן הוא נקרא זמן שמחתנו והשמחה היא שאנו קרובים מאוד להשי"ת, אנו יושבים בצילו והוא מקיף אותנו מכל הששה קצוות, ובימים אלו אנו אוחזים בו יתברך ע"י הארבעה מינים הרי שקרובים אנו אליו וזה הוא זמן שמחתנו.

אמא עילאה

סוכ"ה בגימטריה שם הוי"ה ואדניי שעולים לחשבון צ"א, והסוכה היא צילא דמהימנותא. צל האמונה דומה הדבר לסינר של האמא, שהילדים נחבאים ונסתרים תחתיה, כך אנו בסוכה.

בזה"ק נאמר על ימי חג הסוכות: כאימא על ברא, היינו כמו האמא הסוככת על בנה. לכאורה יש להבין מדוע לא אמר בזה"ק כאבא על ברא. אלא שכידוע היות חג הסוכות צילא דמהימנותא, והוא בבחינת ופרוס עלינו סוכת שלומך.

האמא, בכל בית יהודי, האמא מבשלת אופה, מכבסת, מנקה, מנהצת, מגישה את האוכל כל עבודות הבית נמצאים תחת מעשי ידיה, הכל באחריותה, האבא, הוא המלך בבית, הוא יושב בראש השולחן מכניס לו ועושים עבורו את כל מלאכות הבית, כולם יראים מלפניו וממנו לעומת האמא שמשחקת עם הילדים ויוצאת עמם לגינה.

כל זאת הוא מצב של אהבה מקלקלת השורה, אהבת הילדים של האמא מקלקלת את השורה, והאמא נהיית כשפחה וכעבד עבור הבעל והילדים, זה לא תפקוד או משרה זה עבדות מתוך אהבה, אהבה שבאה מרצון האמא.

אהבה מקלקלת השורה

הקב"ה שברך את עמו ישראל באהבה, הוא נהיה כביכול בבחי' זו של אהבה מקלקלת את השורה, וביומי דחג הסוכות הוא בבחי' כאימא על ברא, כמו האמא על בניה, שדואגת להם במסירות לכל צרכיהם בימים אלו אנו נמצאים במצב שהקב"ה אומר: אני נמצא בידכם עשו עמי כרצונכם!

סוכות הוא בבחינת דעת כמו שאומרים אחר הנענועים למען דעת כל עמי הארץ וכן נאמר למען ידעו דורותיהם כי בסוכות הושבתי את בני ישראל.

הרמב"ם כותב שיש כמה דרגות של דביקות בהשי"ת יש את חצר המלך ואח"כ את בית המלך, ויותר פנימי יש את היכל המלך ולאחר מכן יש את המלך בכבודו ובעצמו, והם דרגות של דביקות בו יתב"ש. בעשרת ימי תשובה מתקרב השי"ת אלינו, אחר כך בחג הסוכות מביא ה' אותנו אל תוך ביתו והיכל קדשו, בו אנו מקיימים בכל רגע מצוה באכילה ובשתיה בשינה ובטילול, כל מה שנעשה בסוכה אנו מקיימים בו מצוה.

הלכות הושענה רבה

א. ביום שביעי שהוא הושענה רבה הוא גמר התמימה ונהגים ישראל להיות ניעורים בליל ערב (שורע סי' תרס"ד ס"א ובס"ב שם).

ב. כתבו הראשונים דל שיש סימן בצל הלבנה בליל הושענה רבה מה שיקרה לו או לקרוביו באותה השנה ויש מי שכתב שאין לדקדק בזה כדי דלא ליתער מזלית גם כי רבים אינם מבינים הענין על בדין, ויותר טוב להיות תמים ולא לחקור עתידות (שורע שם).

ג. כתב בספר שער הכוונות וז"ל: כי הגה עיקר הדין נידון ונגמר בחצות הראשונה של ליל ה'ר"ה, ואז בעת חצות לילה נגמר החותם ואמנם עיקר הדין שנידון העולם עתה הוא להימסר הפתקין שנתתם בנעילת יוה"כ אותם שלא חזרו בתשובה כל הימים שבינתיים שכן יוה"כ עד ה'ר"ה, ונמסרין ביד השלוחים לפעול הדין והמשפט למי שנתחייב אבל אע"פ שנמסרו הפתקים בידם לא ניתן להם רשות לפעול המשפט והעונש הכתוב באותם הפתקין עד יום שמיני עצרת כדי לתת עוד זמן אל החוטאים שישבו בתשובה ביום ההוא של ה'ר"ה, ואם ישוּבו יחזרו לקחת הפתקים מהם ואם לאו אין עוד תקנה בתשובה מאז ואילך, ואע"פ שאמרו בזהר כיון דנפקי פתקין מבי מלכא ות לא הדר, דבר בהות כי בלי ספק שמי שלא נתעורר לשוּב בתשובה מעת נעילת יוה"כ עד ה'ר"ה לא ישוב ביום ההוא וכיון שלא ישוב בו ביום ות לא הדר, אבל ודאי שאם יודמן מי שישבו ודאי שיקרעו גזר דינו ויחזרו לקחת פתקא שלו מיד השלוחים וכל, ולכן כל יום ה'ר"ה יש בו קצת דיגין לפי שעדיין הדין תלוי עד יום השמיני עצרת לדאות אם ישוב בתשובה, וצריך ליזהר לכיון האדם דעתו במאד מאד בתפלת יום ה'ר"ה ובכל מעשיו ביום ההוא כיון שעדיין יש לו תקנה אז כי אולי אין לו עוד תקנה ככל ע"כ.

ד. נוהגים להדבות במזמורים כמו ביר"ה, דהיינו למנצח מזמור לדוד השמים מספרים ושאר מזמורים ואומרים מזמור לתודה, ואין אומרים נשמת אלא ישותבה (שם).

ה. נהג לקרות ספר משנה תורה (שער הכוונות).

ו. ביום ה'ר"ה יקרא פרשת ואת הברכה שמירת ואם קרא ביום שמי' לא הפסיד (ס"ב סי' רפ"ח סק"ה).

ז. צריך לנענע את הערבה קודם החבטה, ואח"כ חובט בה על הקרקע או על הכלי פעמיים או שלש, ובשם האריז"ל כתבו דוקא על הקרקע, ויחבטו ה' חבטות, וטוב לחבט תחילה על הקרקע ה' חבטות ואח"כ על הכלים להסיר העלין, וא"צ להסיר כל העלין (שורע סי' תרס"ד ס"א ובס"ב שם).

ח. י"א שהושענה שבלול אע"פ שגזקה אין לפסוע עליה וכן ערבה של הושענה אין לזלזל בה ולזרוק לאשפה, ונהג להצניע ההושענות לאפיית מצות כדי לעשות בה עוד מצוה (שורע שם ס"ג ה' ט' ובס"ב שם).

ט. כתב בספר מנחת המאור (ק"ב) שמעתי שיש בערבה של ה'ר"ה סגולה שמירה למתכוין בה בסכנת דרכים והכל לפי כושר מעשיו וטוב כוונתו, והבטות בה בצל ש-ד-י-תלונן. ובספר יפה ללב כתב שהיאר מפחד לילה וחלומות רעים יניחם בכר תחת מראשותיו שישן עליו. וכתב בספר ככר לאדן להחזיר"א דה"ה כל הד' מינים מועילין לשמירה.

י. יש נוהגין כשיצאין מן הסוכה אומרים יחד שזוכה לישב בסוכה של ליתן (שורע סי' תרס"ד).

צריכים אנו לקחת לעצמנו מימים אלו בו אנו יושבים בבית המלך השפעה וכן לכל ימות השנה, שנוכל בכל הימים הבאים עד לשנה הבאה להיות כל יום בבית ה' בחצרות אלקינו. ובכתבי האריז"ל מובא שיש שש צדדים לסוכה בארבע רוחות ומעלה ומטה. וכל צד הוא כנגד שם אחד משמותיו של הקב"ה. לפי"ז כשאנו נכנסים לסוכה אנו למעשה דורכים על שם של הקב"ה.

הרה"ק בעל דברי חיים מצאנו זע"א היה מתיירא מלהיכנס לתוך הסוכה, הוא היה טוען איך יכול אני להיכנס למקום קדוש המלא בשמותיו יתברך שמו, גם טלית מקיפה את האדם אך שלא תחת רגליו של אדם בסוכה אנו דורכים בכף רגלנו על שמותיו של הקב"ה בשביל זה צריכים אמונה תמימה שביים כיפור נתכפרו לנו כל עוונותינו, לכן היה הרה"ק מצאנו זע"א מתרץ עצמו שהוא נכנס לסוכתו בזכות מעשה הצדקה שהיה עושה כמפורסם שהיה מפור המון כספים לצדקה.

על פי הדברים האלו, נבין שבימי חג הסוכות אנו קרובים הרבה יותר להקב"ה מעשרת ימי תשובה. כי בעשיית נאמר קראוהו בהיותו קרוב. כאן בחג הסוכות אנו נכנסים בפלטרין של המלך אנו בביתו הפרטי של המלך עצמו אנו דורכים ועומדים על שמותיו וחוסים בצלו.

אמונה בכפרת יום הכיפורים

וכדי להרחיב בהבנת הדברים, אפשר לומר כי הרי בעשרת ימי תשובה, אליהם זכינו זה לא מכבר, עליהם נאמר (ישעי' נה, ו) דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב, וביותר ביום הקדוש - יום כיפור שהוא היום האחרון מעשרת ימי תשובה, בו ביום מוחל לנו הקב"ה וסולח לכל עוונותינו כמו שאנו אומרים בלשון הברכה: מלך מוחל וסולח לעוונותינו ולעוונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, כי עיצומו של יום הכיפורים מכפר.

הכפרה ביום כיפור שייך לאמונה, אדם צריך להאמין בכך שאכן ביום כיפור הקב"ה מכפר לו על כל העוונות, והכפרה היא רק למי שמאמין בזה, ומי שמאמין בזה הרי בלתי אפשר שלא יראו עליו ועל מעשיו שינוי מלפני יום כיפור לבין הימים שלאחריו, כי המאמין בכפרת יום הכיפורים אינו ממחר לחטוא שוב וללכלך את נפשו ונשמתו בעבירות.

אולם, המציאות הנראית לעינינו שרובא דעלמא נוהגין במוצאי יום הכיפורים בדיק כמנהגם בערב יום הכיפורים, זו תוצאה נכוחה מחוסר האמונה בבהירות שעצם יום הכיפורים מכפר והקב"ה מוחל וסולח לנו על כל עוונותינו, אילו היה הדבר ברור וחלוט בבירור, הלא אי אפשר שהאדם היה נשאר כמו לפני כן, ודאי שהיה משתפר ומתחזק הרבה בעבודת ה', והיינו יראים מחטאים עד יום ראשון של סוכות כמו שדורשים חז"ל (במדרש הובא בטור תקפ"א) אך ביום הראשון - ראשון לחשבון עוונות. ובשאר ימות השנה, כשאין לנו את הכפרה והטהרה של יום הכיפורים, הלא אין לבוא בשער המלך בלבד שק לכן איננו יכולים ליכנס בשער המלך ובודאי שלא להכנס לחצר המלך וקל וחומר שלא נוכל לישב בהיכל המלך, שהרי אנו מלאים בחטאים ועוונות המבדילים בינינו ובין אבינו שבשמים, יש הסתר וערפל בין ישראל לאביהם שבשמים.

אולם כעת, אחר שאנו יצאנו זכים ונקיים מעוונות לאור האמונה שאנו מאמינים בה שנמחל ונסלח לנו כל חטאינו הרי הגיע חג הסוכות בה אנו זוכים להכנס בצילא דקדושה בריך הוא, אנו יכולים להכנס לביתו של הקב"ה, כי נקיים אנו מכל חטא ועוון וראויים אנו להכנס להיכל המלך הקב"ה, להיכלו שהוא כולו אומר כבוד אפילו עם המגפיים (שטייוול).

ברם, הדבר כרוך ומותנה באמונה ורק מי שמאמין באמונה שלמה שהוא נטהר ונתכפר מכל עוונותיו ביום הכיפורים, רק הוא יוכל לבוא אל היכל המלך כי אי אפשר להכנס להיכל המלך במלבושים מטונפים ח"ו רק מי שמאמין וברור לו שהוא נקי ובר מכל עוון ואשמה רק הוא ראוי להיכנס לטרקלין לישב בסוכה. לכן נקראת בשם צילא דמהימנותא, צל האמונה, כי רק המאמין בהשי"ת שהוא מוחל וסולח לכל עוונותינו ואשמותינו רק הוא יכול להכנס לסוכה להיות בתוך הטרקלין המפואר היכל המלך.

יא. כתב השול"ח ראיית בני עליה שמגשקין הסוכה בכניסתו וביציאתו, וכן ד' מינין שבלול לחיוב המצות ואשרי מי שעובד ה' בשמחה.

שמיני עצרת - שמחת תורה

א. ליל שמיני עצרת אומר בתפלה ותתן לנו את יום שמיני חג העצרת הזה, ואם שכח ואמר את יום חג הסוכות הזה ועקר רגליו, יש דיעות בין האחרונים אם צריך לחזור, [ולענין מעשה א"צ לחזור (הל"ש פ"ב ס"ת מבית לוי)]. ולכ"ע אם לא סיים הברכה צריך לחזור לתתנו לנו (שורע סי' תרס"ח ס"א ובס"ב שם).

ב. תקנו להדבות בסעודה ביר"ה האחרון של חג (ס"ב סי' תקל"ט סק"א).

ג. אומרים ברכת שהחיינו בקידוש, דשמיני עצרת רגל בפני עצמו הוא (שורע סי' תרס"ח ס"א ובס"ב שם).

ד. כתב הא"י שיש להדבות בנרות בבה"כ בליל שמחת תורה ויזמן לכבוד התורה שמוציאין (ס"ב סי' תרס"ט סק"ד).

ה. כתבו הפוסקים שבליל שמחת תורה יקרא הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום של פרשת ואת הברכה (שם ויש לעיין דבס"ב סי' רפ"ח סק"ה כתב דאנו למחילה בזהשנה רבא ובשורת קנה בשם ח"א סי' ט"ז תורין בדבר זה).

ו. מאוד מאוד יזהר בתפילות שמיני עצרת לאומרים בכונה גדולה כי מלבד שכל תיקון של הימים מיום ר"ה עד שמיני עצרת הוא נשלם והכל תלוי ביום הזה, עוד בה כי אין בכל אלו הימים יום רצון לה לשמוע ה' תפילות בכל מה דצריך כיום הזה, כמ"ש בזה"ק, וכל מה ששואל מהקב"ה מתקבל תפילות ועושה בקשתו (מ"ח סי' כ"ה ס"א).

ז. כתב מהר"ק בשם רב האי גאון יום זה רגלים אצלנו לרקד בו אפילו כמה זקנים בשעה שאומרים קילוסים לתורה וכל, ולכן יש להתאמץ בזה לרקד ולזמר לכבוד התורה, כמו שכתב גבי דוד המלך ע"ה מפז ומכרך בכל עוז לפי ד', וכ"כ משם האר"י ז"ל והעידו על האר"י ז"ל שאמר שהמעלה העליונה שהשיג באה לו ע"י שהיה משמח בכל עוז בשמחה של מצות, וגם על הגר"א ז"ל כתבו שהיה מרקד לפני הס"ת בכל חג, ואל יאמר האדם אין זה כבודי וכבוד התורה לרקד לפני העם כאחד הריקים שהרי זה היה חטא מיכל בת שאול שהשיב לה דוד המלך עליו השלום ונקלתי עוד מזאת (ס"ב סי' תרס"ט סק"א ושע"צ שם).

ח. לכבוד התורה מותר לרקד ביר"ה ולהכות כף אל כף בשעה שאומרים קילוסין לתורה, אבל אסור לקשקש בפעמונים חגים, וכ"ש שאר כלי שיר דאסור (ס"ב שם סק"ה ובשע"צ, ובס"ב שליט סק"ה).

ט. כתב ח"א נכון הדבר שיבחרו עשרה אנשים שישמענו בברכת התורה ויענו אמן, כי נוהגים קלות גדול שאין עשרה ששומעים בקריאת התורה (ס"ב סי' תרס"ט סק"ב).

י. נהג למכור חתן תורה ותתן בראשית וקונים בדמים מרובים ודאי להחד אם באפשר שיהיו הקונים מוכתרים בתורה או עכ"פ מגדולי הקהל (ס"ב סק"א).

יא. אף מי שעלה כבר בפרשה ואת הברכה יכול לעלות לחתן תורה או לחתן בראשית אבל חתן תורה לא יקרא פרשת חתן בראשית והטעם כיון דליכא הפסק ביניהם שייך פגם לס"ת הראשונה שיאמרו פסולה היתה ולכן קורא מיד בשנית וכ"ז באותה בה"כ אבל מי שקרא חתן תורה בבה"כ זו ודאי שמועד לקרות חתן בראשית בבה"כ אחרת, וכתב במהר"ל שכן או לוי יכול להיות חתן תורה או חתן בראשית (ס"ב סק"ב).

חזאת הפרשה

טוב תורה עם גמילות חסדים

שעות ולא עזרו לנשותיהם בעבודות הבית ואני גם למדתי ח"י שעות וגם סיעתי לנות בית, וכנראה שזה הדבר שמביא סיעתא דשמיא עצומה...

נאון זה היה נוהג מידי שבת בשבתו ללכת בבתי החולים 'שערי צדק' וביקור חולים' כדי לקיים מצות 'ביקור חולים',

והיה נגיש לכל חולה ומברכו בברכת 'גוט שבת' ובברכת 'רפואה שלימה'. ואם היה מכיר אישית את החולה היה מרבה לדרוש בשלומם ולהתעניין במצבו, ובמקרים שהתעוררו אצל החולים גם שאלות הלכתיות הקשורות למצב בריאותם היה יורד לפרטי פרטים כדי להורות להם ההלכה הבהירה, וגם השתדל רבות להמציא להם פתרונות לכל קושי תהליך בדבר הלכה.

סיפר לי בנו של אחד מתושבי שכונת 'זכרון משה' שבה כיהן הראב"ד גם כרב השכונה, שאביו לקה בשיתוק לא עליו, והיה מרוחק למיטתו במשך שבע שנים ומדי שבת בשבתו היה הראב"ד מגיע לבקר, והיה משוחח עמו יותר ממחצית השעה, וזה רק מקרה אחד מני רבות.

אני בעצמי תינית פעם לפניו את אשר על לב, שאינני מספיק ללמוד כפי רצוני, כיון שאנשים באים אלי לבקש עצה ותושייה למצוקותיהם. והשיב לי: שבע שעות ביום תקבל קהל, וישראל לך אחר כך זמן רב ללמוד...

אז הבנתי מה רבו השגותיו בתחום של 'גמילות חסדים', הוא הבין שבמידה שגדרשת מן האדם לעסוק במצות גמילות חסדים הוא מחוייב להקדיש לזה אפילו שבע שעות רצופות, וזאת על אף שהחשיב מאוד את התורה והקדיש כל רגעיו הפנויים לזה.

בשעת מעשה לא הייתי יכול להכיל את הדברים, ובני לבין עצמי תמתי על דבריו, האין תהיה ביכולתי להתיישב וללמוד תורה אחר שבע שעות של קבלת קהל שבהם אאלץ לשמוע צרותיהם ומצוקותיהם של אנשים, ולענות ולפתור את מכאוביהם האין יהיה ביכולתי להתנתק מכל אשר שמעתי ולהתפנות לדברי תורה?

אולם האמת הוא כאמור, שדוקא מצות גמילות חסדים היא הנותנת אומץ ועוז לאדם לעסוק בתורה ולהצליח בה. לאור האמור כמה כואב הדבר שיש בדורנו אברכים הלומדים בשיבה, וכאשר נודמן מצוה לידם חוששים הם לפתע מביטול תורה. והגיעו אלי כמה פעמים אברכים ונפשם בשאלתם היות והוריהם מגיעים מחוץ לארץ, האם מותר להם לבטל סדר בשיבה, כדי לצאת לקבל את פניהם? הלא לדברים אחרים אין מקפידים כל כך מלהפסיק בלימוד, ואילו כשזה נוגע למצות עשה דאורייתא של כיבוד אב ואם אז הם חוששים לפתע לביטול תורה?

ידוע הוא מאמרו של שמעון הצדיק (אבות א ב): 'על שלושה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים', וידוע מאמר העולם שמאחר ויש רק שלושה עמודים מוכרחים אנו להיות זהירים בקיום כל השלושה. שכן אילו היה העולם עומד על ארבעה עמודים גם אם היו מזניחים אחד מהם עוד היה ביכולתו לעמוד בקושי על שלושה, אבל כעת שיש שלושה עמודים אם לא קיימנו אתם שוב לא תהיה להעולם תקומה...

הדברים נאמרו על כללות הבריא, שהעולם צריך שיהיו בו בעלי תורה ובעלי עבודה ובעלי גמילות חסדים, ורק כשכל השלושה קיימים יש קיום להעולם. אולם יכולים הדברים להיאמר גם על כל יחיד ויחיד, כי כל אדם הוא עולם קטן, ויש צורך שיהיה בו כל הבריות שבעולם הגדול, וכשם שקיימו של העולם הגדול תלוי בקיום כל השלושה עמודים, כך גם העולם הקטן עיקר הצלחתו היא כשכל השלושה עמודים קיימים בו, ואז שייך לומר עליו שהינו אדם שלם ובר תוקף, ויזכה לראות ברכה והצלחה בכל אחד מאלו העמודים.

כבוד שורף תדר לו וקרני ראם קרני בהם עפים יגנה יחדו אפסי ארץ והם רבבות אפסים וזה אלפי מלשון: (וג' יז)

איתא בגמרא (בבא קמא יז): 'אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי, מאי דכתיב: 'אשר יכיר' על כל מים משלחי רגל השור והחמור, ...

כל העוסק בתורה ובגמילות חסדים – זוכה לנחלת שני שבטים וכו' – אויביו נופלים לפניו כיוסף, דכתיב: 'בהם עמים יגנה יחדו אפסי ארץ'. וזוכה לבינה – כיששכר, דכתיב: 'זמבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל'.

זה המאמר, מלבד מה שמעיד על הטוב הצפוי לעוסקי התורה ולגמולי חסדים, הוא גם מגלה לנו שעיקר ערכה של עסק התורה היא כשהעוסק בה עוסק גם כן בגמילות חסדים. ואמת הדבר שגם עסק התורה לעצמה היא מעלה גדולה, וכבר אמרו חז"ל (סוכה נב): 'שעצם לימוד התורה נוגתה הכה להתגבר על היצר, וכלשונם: 'אם פגע בך מנוול זה משכחו לבית המדרש, אם אבן הוא נימוח אם ברזל הוא מתפוצץ'. אבל עיקר מעלת התורה היא כשמצדדים לה גמילות חסדים. ולכן מלבד מה שזכרנו בשכר שאויביו נופלים תחתיו כלומר, שהיצר שהוא עיקר אויבו של אדם נופל תחתיו, הוא זוכה גם כן להכלית לימוד התורה, היא ה'בינה', והיינו שזוכה להתעלות ולהתחכם על ידו, שהרי שנינו (ויקרא רבה פרשה ב פסקא א): 'אלף נכנסים להוראה ואחד יוצא', הרי שלא כל הלומדים זוכים להתגדל להלומדי חכמים וצריכים זכויות לזה, וכאן גילו לנו חז"ל שהזכיה לזה היא כשהתורה משולבת בגמילות חסדים.

מסופר על הגאון רבי חיים פלאגי זצ"ל, שהיה רב בעיר גדולה לאלקים, הלוא היא העיר איזמיר שבטורקיה, וכתוצאה מכך היה טרוד מאוד בכל עניני דמותא כי מלפנים היה רב העיר דואג לכל הנזקקים שבעיר, הוא היה זה שהושיט ידו לתומכיו ולסעדים ומלבד אלו הדורשים דבר זה ה'הכה צבא' על פתחו כל ההלבבות השבורות שבאו להשיח צערם לפניו, ולאחר שהקדיש הרבה מזמנו כדי לשמוע שועתם, הוכרח גם לכתת רגליו ולהקיש על פתחי הנדיבים בעם להחרימם לטובת אלו הנזקקים, כל זה לקח לו המון שעות. ובכל זאת הפליא את כל רואיו כאשר זכה להוציא לאור מאה ועשר חיבורים. כשנשאל על כך, האין הספיק להוציא כל כך הרבה חיבורים נענה ואמר: 'האומנות להספיק אינו בכך שמגדשים את האלמנה הבאה לתנות צרתה, האומנות היא שסמרגלים את היד להתחיל בכתובה תיכף ומיד כשהאלמנה קמה מהכסא ועוד לא הספיקה לצאת מן הבית.

על כל פנים רואים מעצם העובדא, שדוקא זה שמשלב תורה עם גמילות חסדים רואה הצלחה בתורתו. ואמנם בודאי שהצלחה זו צריכה גם כן תשוקה עזה לתורה וניצול כל רגע פנוי לתורה, אבל כשנראה שמדקקים לסיועו בעסק של גמילות חסדים מוטל עליו לעסוק גם במצוה זו, וכבר אמרו חז"ל (יבמות קט): 'כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו.

גם מלפני שנות דור זכינו לראות המחשה לדבר, כי מי לנו גדול כמון הראב"ד דעירא ירושלים הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל, שהגדרה 'לא פסק פומיה מגידא' תואמת לדמותו, ואינה כלל בגדר גוזמא. ואותו גדול על אף יגיעו העצומה בתורה עשה גם כן עיקר גדול ממצות גמילות חסדים, ואכן היה מן היחידים שתורתם עשתה לה נפיש בכל העולם כולו, ופסקיו והוראותיו נתקבלו בכל תפוצות ישראל.

הראב"ד בעצמו העיד שהצלחתו בתורה תלויה בענין ההתענינות בזולתו, היה זה כשנשאל מדוע נתעלה הוא יותר מחבריו, והשיב האמת שהיו לי עוד חברים שלמדו שמונה עשרה שעות ביממה כמוני. אבל הם למדו ח"י

החומרי של השמחה וממשיך בלשונו: 'ואף על פי שהמצוה להיות בשמחה מכל מקום צריך לזה בהרבות שחוק וקלות ראש חס ושלום. ויש מאנשי מעשה שמדקקים על עצמם שלא לשיח שום שיחה בטלה בסוכה רק בדברי תורה ומכל שכן בשעת הסעודה. וראוי ונכון לעשות כן אם בני בית ואורחיו הם בעלי תורה. ואף בעל הבית שהוא מסב עם אשתו ובני ביתו ואין ביניהם דברי תורה יש להם לזהר משיחה בטלה רק לדבר מעסק החג הקדוש להודיעם טעם מצוה זו דכתיב 'למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבת וגו' (ויקרא כג טז), ומצות ארבע מינים וכיוצא בדברים אלו של עונג וגם שמחה של מצוה.

בפרט צריך לזהר ולשמח בימים האלה את האומללים ומרי הנפש שלא שפר עליהם חלקם לפקוח עין שגם להם יהיה לאכול ולשתות בחילולים די צרכם, כי מי שמשמש רק את עצמו ושוכח מאותם נדכאים ושוברי לב, אין כל תועלת בכל השמחה ששמת ואין זה שמחה של מצוה כלל וכלל.

דכתיב הרמב"ם (פרק ו הלכות יח): 'וכשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל (והרים טו) לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האומללים, אבל מי שנוגל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולמרי נפש, אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריס'. עד כאן לשוננו, ואידך פירושא זיל גמור.

שמחת הגוף והנשמה

טעמים שונים נאמרו מדוע חג הסוכות הוא זמן של שמחה יותר משאר המועדים והטעם הפשוט יש לומר, שבחג הסוכות ישנו שמחה כפולה ברוחניות ובגשמיות, שכן חג הפסח הוא בעיקרה שמחת הגוף, היות שבאותו הזמן יצאו בני ישראל מעבדות לחרות ונגאלו משעבוד הגוף, ולעומת זה חג השבועות הוא שמחת הנפש, כי בזמן זה קיבלו בני ישראל את התורה הקדושה.

אבל בחג הסוכות שישו וישמחו שניהם יחדיו, הנפש שמחה היות שעתה מתגלה שיצאו ישראל נטחין וחכאין בדין של ראש השנה ויום הכיפורים, אך גם הגוף שמח עתה, מפני שזהו זמן האסוף, שמאספים את התבואות מן השדה אל תוך הבית פנימה ומתמלאים האוצרות והאסמים. ועל כן נקרא חג הסוכות 'זמן שמחתנו', היות שהוא שמחה כפולה ומכופלת, שמחת הגוף ושמחת הנפש.

ובספר החינוך (ספר שבת נטילת חלה) ביאר, שהיות והתקופה הזאת הוא בלאו הכי זמן של שמחה גדולה לישראל, לפי שהזמן הנוכחי הוא עת אספת התבואות ופירות האילן אל תוך הבית, ומדרך הבריות לשמוח בתקופה זו בשמחה רבה, לפיכך ציווה הקב"ה לעשות לפניו חג באותו העת, בכדי לזכות את עמו ישראל ולהעלות את השמחה הגשמית אל הרוחניות, שישמחו ישראל בו יתברך בשמחה קדושה.

והיית אף שמה

בעת הזאת של חג הסוכות מושפעים עליו ממרום מעיינות של שמחה וחדוה מנהר היוצא מעדן, שהלא התורה הקדושה ציוותה עליו לשמוח בימים האלה, כמו שנאמר (דברים טו טז) 'והיית אף שמה', אולם רש"י על אחר ביאר את מאמר הכתוב וכתב 'לפי פשוטו אין זה לשון ציווי אלא לשון הבהרה', דהיינו שהקב"ה בכבודו ובעצמו מבטיח לנו שנהיה שמחים והיית אף שמה – כפשוטו.

ולא זו בלבד, אלא כל מי ששמה באמת בימים האלה, זוכה להמשיך עליו השפעה של שמחה לכל השנה כולה, דכתיב כאן האברבנאל: 'והיית אף שמה' – להבטיחו שאם ישמח ויגיל בחג הסוכות יהיה שמח וטוב לב כל השנה, ויותר מכך כתב האבן עזרא בפסוק זה מפורש, כי מי שיקיים את מצוות שמחת החג כראוי יזכה להיות שמח לעולם.

בדרך זה כתב גם בספר 'פלא יועץ' (ערך סוכה): 'ציוונו לשמוח שמחה של מצוה והוא סימן טוב לכל השנה, שכתבו גורי האר"י ז"ל, שמי שהוא שמח וטוב לב ולא יצטער כלל בחג הקדוש הזה מובטח לו שתעלה לו שנה טובה והייה לעולם שמה'.

גם יש לפרש את הכתוב בדרך רמז, דהנה בשנה גרילה ישנם שס"ה ימים ומתוכם י"ז ימים של מועדים שיש בהם מצווה של שמחה, ואילו הם: ח' ימים של סוכות (זו של סוכת ועוד אחד של שמיני עצרת), ז' ימים של פסח, יום אחד של שבועות, ויום אחד של ראש השנה (והיום השני של ראש השנה אין שם ציווי), כעת אם תפחית י"ז ימים של שמחה מתוך סך כל שס"ה ימות השנה, ישתהו בידך שס"ח ימים שאין בהם מצוה מפורשת של שמחה. והנה מה שבא הכתוב לומר לך, אם תקיים את הציווי של 'ושמחת בחגך' כראוי וכנכון, ובמי המועדים תגיל ותשמח כפי שהתורה הקדושה מצווה אותך, אזי תזכה שיתקיים בך גם הכתוב בהמשך 'והיית אף שמה', והיינו שתזכה להיות בשמחה גם בשאר שס"ח ימות השנה האחרים.

המתקת הדינים על ידי השמחה בחג הסוכות

נשלים את דברינו אלו במאמר נפלא שהביא בספר 'שם משמאל' (סוכות הדין – דת"ת) בשם אביו מרן בעל 'אבני נזר' ז"ע, דהנה בכל יום מבעבט ימי חג הסוכות היו מקריבין בבית המקדש ארבעה עשר כבשים, וסך כל הכבשים שהוקרבו במשך ימי המועד הגיע למספר הכולל של תשעים ושמונה, כתב על זה ברש"י (במדבר כג יז): 'כי צ"ח הכבשים שהיו מקריבים בחג הסוכות באו ללכות ולהמתיק את צ"ח הקללות המגויות בפרשת כ"י תבא' שבמשנה תורה.

וצריך להבין את הקשר שבין שני הדברים, מה השייכות בין צ"ח הקרבנות של חג הסוכות לצ"ח הקללות שבפרשת כ"י תבא.

אלא אמר האבן נזר, שכל הסיבה שבאו הקללות על 'שונאיהם של ישראל אינם אלא בעוון שלא עבדו את הש"ת מתוך שמחה וטוב לבב, כמו שכתוב שם (דברים כח טז): 'ובאו עליך כל הקללות האלה... תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב, לפיכך יבואו עבודת צ"ח קרבנות הנקריבים מתוך שמחה וטוב לבב בחג הסוכות שהוא 'זמן שמחתנו', ויתקנו את כל המצוות ועבודת הש"ת משאר ימות השנה שהיו בלי שמחה וממילא בטלין ומבוטלין כל הצ"ח קללות שבאו בגין חסרון השמחה.

אמור עתה שבחג הסוכות ישנו המתקת הדינים לכל השנה כולה, ומן הזמן הזה נשפעים נהרות של שמחה לכל ימות השנה והחכם עיניו בראשו משקיע לעת הזאת את כל כוילו לבקש ולהתפלל להקב"ה אשר עוז וחדוה במקומו, שישפיע עליו שמחה ורחמים מאלו הימים לכל ימי השנה ללא הפסק כלל וכלל, אמן כן יהי רצון.

מצות השמחה שבחג הסוכות גדולה ויתרה היא יותר מכל הזמנים והמועדים, ולכן נקרא חג הסוכות הזה: "זמן שמחתנו". וכתבו בדעת זקנים מבעלי התוספות שלחי פרשת ראה (דברים טו, טז) בטעמא דמילתא, משום שאף כי מצד חובת מצות השמחה אמורה היא בכל שלושת הרגלים בשנה, מכל מקום חזר הכתוב על שמחת חג הסוכות בשלושה פעמים בתורה. שבפרשת אמור נאמר בו (ויקרא כג, מ) "ושמחתם לפני ה' אלקיכם", ובשליחי פרשת ראה (דברים טז, יג-טו) נאמר "חג הסוכות תעשה לך שבועת ימים, ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך וגו', שבועת ימים תחוג לה' אלקיך וגו' והיית אף שמח". נראה מן הכפילויות הרבות הללו, שלא הסתפק הכתוב בפעם אחת לצוות על השמחה כפי שהוא נלמד בשאר רגלים, אלא חזר והדגיש פעם אחר פעם את שמחתו של חג הסוכות. שיש בזה מקור נאמן להרבות ולהגדיל את השמחה בחג זה ביותר, ומכאן נלמד להגדיל ולהחשיב ביותר את שמחת חג הסוכות. ויעוין נא בספר החינוך (מצוה שד).

וכן נפסק ברמב"ם הלכות סוכה (פ"ח ה"ב): "אף על פי שכל המועדות מצוה לשמוח בהן, בחג הסוכות היתה שם במקדש שמחה יתירה, שנאמר 'ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבועת ימים' ע"כ".

ושנינו במשנתנו פרק החליץ בסוגיא שמחת בית השואבה (סוכה נא): "מי שלא ראה שמחת בית השואבה, לא ראה שמחה מקימיו". - וכבר דקדקו מלשון 'לא ראה שמחה מקימיו', שלא שייך שום שמחה שבעולם שיראה אדם כאותה שמחה של שמחת בית השואבה. ואף אם תרבה ותגדל השמחה עד מאוד, בכל מיני השמחות שיכתוב בעולם, מכל מקום עדיין 'לא ראה שמחה מקימיו', תהיה איזו שמחה שתהיה, ובאיזו מעלה וגדולה שתהיה, שאין שום שמחה שבעולם מגעת לאותה שמחה של בית השואבה. שהרי קובעת משנתנו בנחרצות וודאית שזו השמחה רבתי של 'שמחת בית השואבה' היא מדרגת השמחה הגדולה ביותר, ואין לך שום שמחה שבעולם המגיע לאותה דרגה של שמחת בית השואבה שבחג הסוכות.

ועד היכן מגעת אותה שמחה רבתי שבחג הסוכות דגן, נוכל ללמוד מדברי התוס' בסוכה (ג' ד"ה חד תני שואבה), וזה"ל: בירושלמי (סוכה פ"ה ה"א) מפרש, משום שואבים רוח הקודש, שהשכינה שורה מתוך שמחה, דכתיב (מלכים ב, ג, טו) 'ויהי כגון המגן ותהי עליו רוח ה''. ומייתר עובדא דיננה בן אמיתי שהיה מעולי רגלים, ובשמחת בית השואבה שרתה עליו שכניה ע"כ.

הרי למדנו מדברי התוס' את גודל ההשפעה העצומה של שמחת בית השואבה בחג הסוכות, עד שהיו 'שואבים' משם מעיינות של רוח הקודש, שאי אפשר לזכות אליה כי אם מתוך שמחה בלבד.

ויתרה מזו מבואר בדברי התוס' הללו על פי הירושלמי, שכל מה שזכה יונה בן אמתי להיות נביא ה' היה מכוח שמחה זו, לפי שהיה מעולי הרגלים ושרתה עליו שכניה בחג הסוכות, ומשם נעשה נביא לכל ימי חייו.

למדנו אם כן עד היכן מגעת שמחת חג הסוכות דגן, שהיו 'שואבים' ממנה רוח הקודש, ובכוחה לחולל מהפכות אדירים באדם, עד שיהפך מוכחה לנביא ה'!

וְשִׁמְחַתְּ בַּחֲגֵךְ - וְהִיִּית אַף שְׂמִיחַ!

...

סיפר לי איש נאמן מאנשי ירושלים קרתא דשופריא, שמן השמים יביחורו שהצליחו כל בניו מאד בתורה וביראת שמים, כשהוא עצמו אינו תלמיד חכם גדול כל כך, ונהנה מגיע כפו, איש תם ישר דרך וירא אלקים. ותחת אחד השיחים שח לי כבדרך אגב, שבכל רגל ומועד נוהג הוא לקחת את בניו להקביל את פני גדולי ירושלים, מדי חג בימי חול המועד עולה עם בניו לביתם להתברך בברכת החג, שכן רואה גם אצל אביו שהיה נוהג בן.

על דרך דקיימא לן במכילתין פרק הישן (סוכה כז): שחייב אדם להקביל פני רבו ברגל, וקא יליף מן השנומית בקבלת פני הנביא אלישע, עיין שם. וכתב בערך לנו על אתר (ד"ה בגמרא לא חדש ולא שבת בתוך ד"ד), בטעם מצוה זו ברגל דייקא, מפני "שברגל קבלת פני רבו הוא קבלת פני שכניה, סברא היא שיהיה כמו עליית הרגל לירושלים" ע"כ. והיינו המכונים ב"מ"ש השנומית (מ"ב ד, כב) "וארצוה עד איש האלקים" דייקא, כי

וְשִׁמְחַתְּ בַּחֲגֵךְ

- וְהִיִּית אַף

שְׂמִיחַ!

"וְשִׁמְחַתְּ בַּחֲגֵךְ אֶתְּהָ וּבְנֶךָ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ וְחִלְוֵי וְהִגֵּר וְהִתֵּיטּוֹם וְהָאֱלֻמָּנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ. שִׁבְעַת יָמִים תַּחֲגֹל לַה' אֱלֹקֶיךָ וגו', וְהִיִּית אַף שְׂמִיחַ" (דברים טז, יד-טו).

אכן ראותו וקבלת פניו חשובה לי כראות פני אלקים, קבלת פני השכינה.

והבנתי אז מתוך שיחתו עמי, שבכך היו בניו רואים אצלו תמיד שמחה גדולה בענין זה, שהיה ממתין בכל לב מתי יגיעו ימי חג ומועד, ויזכה שוב לבקר בביתם של גדולי ישראל ולהתבשר מאורם, ובהם החדיד בליבם הערכה גדולה ועצומה לגדולי ישראל ואהבה גדולה לתורתו הקדושה, שיעקו והתגדלו בביתם על גודל חשיבות התורה. ומה נכנסה בלבבם אהבת תורה עצומה, והערכה ישרה לתורה וללומדיה, ובהם הצליח מאד בחינוך הבנים.

לפעמים נתפס טעות גדול אצל הרבה אנשים, שהגתה הרגל צריכה להיות בטיולים בחיק הטבע, על האש... גן החיות... וכל שאר שלל אטרקציות של ימינו, ובלעדיהם אין חגיהם הגים, וכבר הארכתי בגדול ענין ביזיון הרגל במקומו.

ימי הרגל הללו, כשמוכונים אותם נכונה, ומנצלים אותם בדרכי יושר של רצון שמים, יש בהם שעת הכושר מיוחדת להצלחת חינוך הבנים והנכדים, כאשר הן מצד החורים הוא זמן של שמחה ומנוחה הנפש, ויש יותר סבילות לילדים. והן מצד הילדים ליבם פתוח מכוח קדושת החג. והוא עת היותר מוכשר לקבלת וקליטת הקדושה ושמחת התורה, ואפשר מאד להצליח בימים אלו בחינוך הבנים.

מהאי טעמא היה מנהג אנשי ירושלים מקדמת דנא, שהיו הולכים להקביל פני רבותיהם ברגל. וכן מנהג כ"ק אאמ"ר זצוק"ל בעל "מעדני השלחן", להקביל מדי מועד את הגאב"ד הרב דירושלים עיר הקודש. וכן היה נוהג הגאון רבי זונדל קרוזר זצוק"ל בעל "אור החמה", ופעם הסביר לי שזאת עושה מדין 'חייב אדם להקביל פני רבו ברגל', שבכך נמצא משרת לפני קונו יתברך ועושה רצונו בשמחה, וכן מנהג הרבה מבני ירושלים כידוע.

זו הדרך ושכינא בה בדרכי הקדושה והיושר, היא צורת ההגיגה הנכונה של שמחת החג ביחד עם הבנים והבנות הנכדים והנכדות, וזה מחדיד בלב צעירי הצאן הגדיים הרכים, את החינוך הטוב והנאמן לאהבת התורה הערכה ושמחתה, לנטוע בליבותם נטעים נאמנים של מסילות יושר בשמחת תורה ויראת שמים במידות טובות, אמן.

...

שמחתו העצומה של מורנו הגה"צ רבי רפאל דוד אויערבאך זצ"ל, ראש ישיבת "שער השמים" פה ע"ה"ק ת"ו, בעבודת הקודש שבנשיאות הישיבה ברמה, לא ניתנת לתיאור.

הוא היה מתמסר במסירות נפש ובשמחה עצומה לתפקיד הרם שהועיד לו אביו הגדול המקובל ראש הישיבה הגה"צ רבי חיים יהודה אויערבאך זצ"ל, בהעמדת והחזקת הישיבה הקדושה וישיבת המקובלים "שער השמים". ועל כך טרח ויגע בכל כוחותיו תמיד לקיים וביסוס הישיבה במסירות גוף ונפש, ובשמחה עצומה שאין לתאר ואין לשער, והשליך נפשו מנגד ללא הרף וללא לאות למען שגשוג הישיבה. ונתקיים בו מאמרו"כ (משלי כו, יח) "נוצר תאנה יאכל פריה", [וכבר הארכתי אודותיו במקום אחר].

פעמים רבות היה המצב הכספי בישיבה קשה מאוד, אך הוא לא שת ליבו לניסיונות אלו, ומסר נפשו גופו ומאורו לא רק

בעצם החזקת הישיבה שהיה קשה, אלא מתוך אמונה שלמה וביטחון איתן במלך קל ה' ומפרנס ב"ה היה משתדל בשמחה יתרה ועושה ומועשה כדי שירבו ספסלי בבי מדרשא, ויתרבו תלמידים הגונים ותלמידי חכמים חשובים בלימוד הקבלה, ועל ה' השליך יהבו באמונה וביטחון חזק כצור החלמיש, ואדרבה היה שש ושמוח על כל תלמיד הגון שהצטרף ללימוד הישיבה הקדושה.

כששוחתי עמו בזמנים קשים שכאלו אמר לי כמה פעמים בדרך צחות, שמן השמים מסייעים לישיבת 'שער השמים' בכך שאין העולם יודעים כמה חובות עצומים יש לו עבור הישיבה... שאם היו יודעים היה נחשב לפושט רגל גמור... ולא היו רוצים להלוותו יותר. ואף על פי כן היה תדיר עומד בשלמות רוחו ושמחת לבבו, כשהוא מחזק ומתחזק בבנייתו בה' אלקי ישראל. ומרגלא בפומיה תדיר: 'בטוח אני בה' יתברך שהוא יעזור, המפשט הזה היה שגור בלשונו בכל שיחה אודות מצב הישיבה, ומחזק ומעודד ומדריק אותה בשמחתו הגדולה תמיד כדי שנוכל להמשיך בעבודת הקודש.

בחג הסוכות האחרון לימי חייו עלי אדמות, בעלותי אצלו לבקר ברמה כדרכי, וזה היה כחודש ימים לפני עלותו לגנוי מרומים, פנה אלי גם כן בחיוך ובאנפין נהוין, וביקש ממני להשתדל להביא עוד תלמידים טובים והגונים לישיבתו הקדושה, אף שכבר כמעט לא היה בנמצא שום מקום ישיבה פנוי בהיכל הישיבה.

וכן נשנה מחזה גדול זה, כאשר עליתי לבקר בליל שישי האחרון לימי חייו, והיה זה בתחילת זמן החורף, והוא כבר היה שוכב בחולשתו, שאל אותי בחיוך חן הדרת פניו: נו, כמה תלמידים נכנסו עתה בזמן החדש לישיבה? עניתי לו שני תלמידים, והוא שאלני בתמיהה כאובה: נאר צווי? [רק שניים?]

ראש הישיבה נודע כגברא רבה וגאון עצום בתורה, ויותר משהיה אוהב את התורה אוהב את נותן התורה ב"ה. ומתוך שידע והכיר היטב מה חובתו בעולמו, הבין שרצון השם יתברך בתפקידו בעולם הוא ליטול על שכמו אותה אחריות כבדה שלא תשכח תורת הקבלה. ולתכלית עילאה זו נטל על עצמו בשמחה את העול העצום של ההוצאות כבירות, וידעתי והכרתי בנפשו כמה היה מוותר הרבה גם מן הרוחניות שלו לתועלת הישיבה.

והרבה נוכל ללמוד מאדם גדול ונאמן זה, עד היכן מגעת השמחה בעשיית רצון שמים בשלמות המסירות נפש והנאמנות, וכבר הארכתי בזה במקומו. - הודות השם יתברך גם כיום ממשיך נכדו הרה"צ רבי יעקב יוסף שלאף שליט"א בהחזקת המוסדות באותה דרך, ומכאן תצא הברכה לו ולביתו ולכל משפחתו להצלחה וסליעתא דשמיא, להגדיל תורה ולהאדירה אמן.

...

גדל שמחתו בתורה של הגה"צ מרן הרב ש"ך זצוק"ל ראש ישיבת פונבין, היתה ידועה ומפורסמת, התורה הקדושה ועיסוקה היו לו משוש חייו, כשהוא שש ושמוח בכל חידוש וחידוש שזכה לחדש בתורה כמי שלא חידש עדיין שום חידוש מעולם. כמ"ש במדרש (ב"ר צג, א): "וידגו לרוב וגו' (בראשית מה, טז). מה דגים הללו גדלין במים, כיון שזורדת טיפה אחת מלמעלה מקבלין אותה בצמאון כמי שלא טעמו טעם מים מימיהו. כך הן ישראל גדלין במים בתורה, כיון שהן שומעין דבר חדש מן התורה הן מקבלין אותו בצמאון כמי שלא שמעו דבר תורה מימיהו".

שיעוריו המפורסמים כמו הדרשות הרבות היו נמסרים בשמחה עצומה ובלהב אש קודש כידוע ומפורסם, וכד"א (תהילים יט, ח-יא): 'תִּרְתֶּן ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת רֶפֶשׁ, פִּקְדוֹתֵי ה' יִשְׁרִים מְשִׁפְּתֵי לֵב, מִצֵּת ה' בְּרַח מִצֵּת עֵינַיִם, מְשִׁפְּטֵי ה' אֲמַת צְדָקוֹ יִחְדוּ, הַנְּחִמָּדִים מִקֶּדֶשׁ וּמִפֶּה רַב, וּמִתּוֹקִים מִדְּבַשׁ וְנִפְתָּ צוּפִים'.

על אחר הפעמים שראו זאת בחוש אצל ראש הישיבה זצ"ל, סיפר לי עד נאמן, שהיה נוכח בשעת מעשה.

כידוע היו לרב קשרים רבים עם עשרי עולם שבמדינת הים, בתור מנהיג ישראל היה פועל ומפעיל את כל הנצרך להחזקת עולם התורה ועולם הישיבות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אחד הנגידים המפורסמים מאילי החון שבעיר טורונטו שבקנדה, החזיק בקשרים טובים ועמוקים מאוד עם ראש

סיפורי השגחה פרטית

שנשחרו ומערכת נ"י הקוראים

קבלה מעשית

סיפר מורינו הרב שליט"א: אנשים נשים וטף מקבלים על עצמם קבלה זו או אחרת ואני לוקח איתי את הקבלות למקומות הקדושים למשך כל השנה, ככה אני בא לציון הצדיק עם קבלות מעשיות ואפשר לפעול יותר ישועות עבור עם ישראל.

נסעתי למירון לשבת ואיתי 'מזוודת הקבלות' המזוודה כבר גדולה ושוקלת משקל רב. מכיוון שבשבת הבאה אני רוצה להיות במירון, השארתי את המזוודה בדירה בה אני מתאכסן כדי למנוע את השינוע הלך ושוב. במצו"ש בדרך חזר לירושלים שמתי לב שבאותו מזוודה גם נשאר הלחך ויזמן הפגישות והשיעורים שלי למשך השבועות הקרובים.

בעודי חושבמה לעשות הבן שלי מתקשר אלי שהוא בדרך למירון. שמחתי מאוד ואמרתי לו שאני רוצה לזכות אותו במצוה, להביא לי את הלחך.

הוא שמח שמחה גדולה על המצווה ולקח על עצמו להביא לי אותו לירושלים.

חשוב לציין שהבן שלי מכיר את הדירה שאני מתאכסן בו בשבת, וידוע היכן המזוודה מונחת במקום ניסתר שלא מפריע לבעל הדירה. לאדם שלא מכיר את הדירה קשה מאוד להסביר להיכן לגשת...

הסוד מאחורי המזוודה

בהמשך הנסיעה התקרבונו לירושלים וקבלתי טלפון מנכד. הנכד עדכן שהוא נמצא בשערי העיר ירושלים בדרך לבית שלי, ושאל אם יש אפשרות לקבל טרמפ במידה ויש מקום ברכב עבורו ועבור ילדו. בדיק התקרבונו לאזור ואספנו אותם.

אלא שדבר אחד הוא שכח לציין והוא, שיש להם מזוודה גדולה...

אבל בגלל שהשאנו את המזוודה של הקבלות במירון, היה מקום ברכב בדיק להכנסת המזוודה שלהם. עכשיו הבנתי שגם הרעיון להשאיר את המזוודה במירון היה מושג משמים עבור הנכד שלי.

בית המדרש אורחיים ירושלים

המעניין לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח א"ר שמחה סמואלס פקס: 15326517922 או: o.y.wines@gmail.com

סודה של שמחה ישרה עם השם יתברך, היא שמחה תמידית בכל סדר התנהגות שנוגה השם יתברך עימו, הן לטוב והן למוטב. ואפילו על הייסורים צריך להודות לפני השם יתברך, ולקבל אותם בשמחה, כי טמונה וגוזה בתוכם טובה ומונה גדולה. וכדיקיימא לן בפרק הראוה (ברכות פ"ט מ"ה): "חייב אדם לברך על הרעה פשם שהוא מברך על הטובה, שנאמר (דברים ו, ה) 'ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך' בו, בכל מדה ומה שהוא מוידד לך ה' מודה לו במאד מאד". וכדמסיק רבא בגמרא (ס): "לא נצרכה אלא לקבליהו בשמחה. ופירש רש"י, לברך על מדת פורענות בלבב שלם".

ואף כי לא תמיד רואים אנו בעינינו בשעת הייסורים עצמם את הטוב והחסד הגנוז בהם, מכל מקום מאמינים אנו בו מאמינים, ומלאים בטחון תמים בצור עוז ישועתו, שבדואי הרחמן הגדול מקור כל הרחמים עושה הכל לטובה.

בענין שאמר הכתוב (ש"ב כב, ד-ה) "מהלך אקרא ה' ומאליכי אנשע - פי אפסני משקרי מות". הכתוב נותן טעם: 'מהולל אקרא ה' - מחמת 'כו אפסני משברי מוות, ובפשיטות הכוונה שאפסני ונשעתי מהם. אך לפעמים דווקא מתוך משברי המוות גופא 'מהולל אקרא ה', כשזוכים לקבל הייסורים באהבה, ולפעמים אף נודע ונתגלה לפני האדם שדווקא אלו המשברים הקשים שאפסני, וייסורי תופת וייסורני כליותי, הם בעצמם כל סיבת הצלת! - וכדוגמת טיב המעשה שלפנינו.

סיפר לי איש נאמן, מעשה ס מופלא שנעשה עימו, ובדידיה הוי עובדא.

ביום בהיר אחד תוך כדי רכיבה על אופניים, נתקל ונפל על הארץ בחבטה עזה רח"ל, הוא נחבל קשות ושביר את קרקפת הראש ל"ע. כמובן הוא הובהל מיידית באמבולנס היישר אל חדר הטראומה שבכביש החולים, ומשם שלחוהו תיכף לחדר ניתוח, אחר שהתברר שהוא זקוק מיידית לניתוח ראש דחוף!

ברם, לתדהמתו הגדולה במהלך בדיקת צילום שגרתית בטרם נכנסו לניתוח, התעורר פתאום אצל הרופא חשד מפחיד של 'גידול זר' המתפתח בתוך הראש רחמנא לילצן.

והנה לפתע החלה ריצה מרתונית עם החולה המוסכן לבדיקות דחופות מיידיות בעזרת מכשירים מיוחדים וחדשים, ובדיקת הראש מכל כיוון, כולל בדיקת ביופסיה, ובדיקת סיטי-ראש וכדומה. - שבתוצאתם התאמת החשש הגרוע מכל, כשברוך אגב ממש התגלה פתאום הסרטן הקשה שבראשו ל"ע.

כל תהליך הניתוח הדחוף נעשה עכשיו דחוף עשרת מונים! - איתו השבר שבקרקפת היה הריפוי השולי שבניתוח... שעות ארוכות עמל הסגל הרפואי הבכיר בעיקר לעקור מן השורש ולכרות את כל סרטן הגידול הנורא עם כל גירורו, עד שייצא הראש נקי מכל רבב!

הניתוח עבר ברוך ה' בהצלחה גדולה, בחסדי השם יתברך עימו, ולאחר תקופת החלמה, בתום סדרת בדיקות ארוכה ומתישה, נהרז פניו של הפרופסור ברווחת הקלה, הוא פנה אל הפצינט - המופתע מכל התפתחות עניינים המדהימה - ואמר לו: דע לך יהודי יקר, שנס גדול נעשה עמך בנפילה זו שנפלת מן האופניים ושבירת את ראשך!... שכן בזכות אותו שבר פשוט נתגלה בפנינו מחלת ה'סרטן' הקשה, והגידול שבראשך! - זהו גידול ממאיר מן שאינו מצוי כל כך, עיקר הסיכון שהוא טומן בחובו נעוץ בכך שמתחילה אין הוא מורגש כלל. הוא מתחיל לקנן בגידול זר בהסתר תוך תוכו של גוף האדם, ללא תופעות לוואי כמעט, וללא סימני כאב, יכול האדם להיות מספר עם גידול ממאיר זה שבקרבו, ללא שיהוש וידע כלל שבתוך גופו גודל וצומח 'סרטן' של הרס וחורבן! - סכנתו של אדם זה גדולה פי כמה מן הגידולים האחרים, שכן עם הזמן מתפשט הסרטן יותר ויותר, ובפתאום ללא שהאדם ירגיש נעשה גדול כל כך, עד שכבת אחת הוא מתקף מיידית בעוצמה רבה, והורס ומוזק לאיברים חיוניים פנימיים של האדם, ויכול להמית אותו על אתר רח"ל!

גם במקרה שלך, סיים הרופא, התפתח בדיק 'גידול' זה בראשך, ללא שיתן שום סימני איתות ואזהרה על כך מראש. הוא גדל והתפשט מיום ליום, אילו היה ממשך כך בדרוך הטבעית, הרי במקום או במאחר היה מגיע ישירות אל המוח ומוזק מיידית מכה קשה ואנושה, שהאדם יכול למות מחמתה בו במקום.

והנה עתה בזכות אותו 'שבר' ששברת את ראשך ובדיקות הצילום שביצענו בראש נתגלה הגידול הממאיר שהתפתח בראשך ואיים על חייך! - ברוך השם עתה מוכיחים אכן כל הבדיקות על הצלחתו המיוחלת של הניתוח, וראשך נקי לחלוטין, ניסים גדולים נעשו עמך! הוא שאמר דוד המלך ע"ה נעים ומידות ישראל בשיירתו, על כך גופא שאפסני בחלי מוות - על דבר זה עצמו 'מהולל אקרא ה', שכן אותם משברים וייסורים הם עצמם סיבה לטובתו של האדם, כאשר נודע ונתגלה במחשך במקרה שלפנינו.

גם כאשר אין הדבר מתגלה במחשך, הרי

הישיבה, בהיותו תומך נלהב בהחזקת הישיבה הקדושה, ושאר ענייני הצדקה שהנהיג הרב ש"ך בגלוי ובסתר. אותו נדיב היה נאמן לכל מוצא פי הרב, ודבוק בו מאוד.

בסיום אחד מביקוריו שבארץ הקודש, בטרם חזרתו אל מעונו המפואר שבטורונטו, עלה וזא אל בית ראש הישיבה שברחוב ראב"ד בבני ברק צ"ו, כדרכו בכל פעם לקבל את ברכת הדרך לפני יציאתו לנמל התעופה. כאשר נפסק במשנה ברורה (סי' ק"י ס"ק כח): "נוהגין לטול רשות מהגדולים, ומתברכים כשהולכים בדרך. ויש סמך מנ"ש ח"ז" (ברכות ג:) נמלכין בסנהדרין, ופירש רש"י, נטלו רשות כדי שיתפללו עליהם" ע"כ.

והנה בעודי יושב בחדר ההמתנה שבכביש הרב וממתין לתורו, נכנס שמה אברך אחד עם בנו בחור צעיר כבן ארבע עשרה, שבאו לבקש ברכה מראש הישיבה. וכראות האב את הנגיד החשוב והנכבד ממתינ בתורו פנה אליו בבקשה: אנה במטותא, הנה לנו להיכנס לרגע קט, אין לנו שום ענין מסוים לשוחה, רק באנו לבקשת ברכה בלבד בשביל בני!

או קיי! נענה העשיר, וחשב לעצמו שעיומו כנראה ירצה ראש ישיבה לשוחה מעט כדרכם שהיה שואל ומתעניין בשלומם ושלוש ביתו וכיוצא, ואילו זה האיש חפץ רק בברכה בעלמא, נכנס ויוצא... ויותר לו על תורו.

נכנס אותו אדם עם בנו החדרה פנימה, והנה פתאום לאחר כדקותיים נסגרה הדלת בעדם, ושהותם של השניים בפנים החל להתמשך ולהתארך. הנדיב שהמתין מבחוץ התאכזב על המפנה הפתאומי, וקיווה מאוד שהנה תיכף ייצאו, אבל הזמן נמשך ולא נראתה שום תזוזה... מחוגי השעון התקדמו והראו על שעת המראת המטוס המתקרב! והעשיר נאלץ לעצור לסגת משם באכזבה גדולה, ולטוס הפעם ללא ברכת הדרך. הוא ביקש מן הגבאי, האיש אשר על הבית, שיתנצל בשמו בפני הראש ישיבה [שלא ידע כלל על המתנתו מבחוץ], שהיה מוכרח לצאת לדרכו ללא ברכת הרב, מחמת חשש איחור הטיסה.

לאחר כשעתיים וחצי! נפתחה הדלת ויצאו האב עם בנו וזהרים וזרחים ופניהם מאירים בפני מהם! - תיכף עם יציאתו התקצף הגבאי מאוד כנגדו: מה עשית כאן? הרי אותו עשיר אחד מן התורמים והנדיבים החוקים ביותר שלנו! הוא התאכזב מאוד והצטער על שנאלץ לנסוע בלא להיפיר!

התנצל האיש ממעמקי לב, ואמר: האמן לי, שלא רציתי כאן כלום! רק הראש ישיבה החליט פתאום לסגור את הדלת.

התברר, שהאב נכנס 'רק לבקשת ברכה' בשביל בנו שאיבד את החשק ואת השמחה בלימודים. - אבל כששמע הראש ישיבה כמה המדובר, ניצת לבבו באש שלהבת, ונענה ואמר: בדבר כזה לא מספיקה רק ברכה... צריכים להחזיר לו את שמחת התורה ואת החשק!

תיכף ומיד פנה הרב אל הילד בחביבות ואהבה עצומה, ושאלו: און וואס לערנטמען יעצט? [ומה לומדים עתה?] - בבא מצינע! ענה הנער בשמחה.

מיד קם ראש הישיבה וחקו והחלש ממקומו, התארז בגבורה, הוציא מן הארון שתי גמרות כבא מצינע, את הדלת סגר בעדם, והתיישב ללמוד עם הנער בשלווה ובשמחה ובישוב הדעת ומנוחת הנפש איתנה כמי שכל העולם לפניו... הם למדו יחדיו בנעימות ובמתיקות, כשהבחר רגש ביותר מכל שהראש ישיבה הגדול עצמו לומד עימו בחברותא, ועוזב עולם ומלואו רק בשבילו! הרב הכניסו לעומק נכחי הסוגיא, כפי רמת שכלו של הנער.

לאחר שעתים וחצי תמימות של לימוד סוגיא קשה בצוואת הדא עם אביו ועם ראש הישיבה ביחד, כבר חזר לו החשק והשמחה פי שבעים ושבעה!... הם ליבנו שם את הסוגיא עם ה'אבי עזרי' כהוגן, עד שייצאו הדברים מאירים ושמחים כנתינתן מסיני!

והעיד אותו בחור, שלעולם אינו מסוגל לשכוח את אותם שעתיים וחצי נעלות ומקדשות, הם מלווים אותו כל ימי חייו הרוחניים, ותמיד שואף להגיע אל אותה מתיקות ושמחת חשקות התורה שהרגיש באותם שעתיים וחצי!

ללמדנו טיב מידת שמחת התורה, שבשביל החדרת שמחת וחשק התורה של נער אחד בן י"ד שנים הניח הרב הגדול את כל עיסוקיו. ותיקם על אתר מיד כשהגיע אליו נער שצריך להחזיר לו את שמחת חשקת הלימוד, סגר כל הדלתות להכניסו בפנימיות עסק תורתנו הקדושה, המונחת בקרן זוית לפני כל אחד ואחד מיישראל, שכל הרוצה ללמוד יבוא וילמוד! (קידושין סו.). - ובכך התקיים בו מ"ש בקידושא דסדרא: "ברוך אלקינו שפיראנו לברוך, והגדילנו מן התועים, ונתן לנו תורת אמת, וחי עולם נטע בתוכנו". - כן יתקיים בנו המשך אותה תפילה: "הוא יפתח לבנו בתורתו, וישם בלבנו אהבתו ויראתו, ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם", אמן.

*

גם אתה עימנו בסעודה - סיים הרב בהארת פנים מיוחדת!

הבחור שמח על ההצעה, מלבד הארוחה הטעימה והמוזינה שהייתה חסרה לגופו הרעב, יותר הוא נצרך לשמחת הנפש וקירוב הלב הנשפעים בסעודה שכוו, והודרים אל תוככי הנשמה כמים קרים על נפש עייפה. - הוא השתתף בכל הסעודה מתחילתה ועד סופה, ונהנה מאוד מהזמירות היפות והדברי תורה הרבים, שנשזרו באמירת ה'הדרן' המקובל.

בתום הסעודה פנה אותו בחור אהוב אל הרב בשאלת ליבו: כבוד הרב, איני יכול לבטא במילים את גודל ההתרגשות ושמחת הנפש שחשתי בסיום זה! ועתה נפשי בשאלתי - על אף שאני מתבייש בה מעט... - באם אני אסיים מסכתא, האם גם אצלי יבוא כבוד הרב להשתתף בסעודת הסיום?

בוודאי ובוודאי! ענה הרב על אתר בשמחה גדולה! אתה אהוב וחשוב לי מאוד, ובשמחה רבה אשתתף עמך בשמחת סעודת סיום שלך!

לאחר ימים מספר כשהופיע הבחור שוב בבית הרב, סיפר לי בתגובות שלקח את תשובתו של הרב ברצינות גמורה, והנה הוא כבר התחיל בלימוד מסכת ביצה! - אמנם אין זה דבר קל בשבילי כלל וכלל, בפרט במצבי המרוחק כל כך מן התורה... אבל בעזרת השם גם אני אערוך סעודת סיום מסכתא!

והנה חלפה לה מחצית השנה, ובשלהי חודש מנחם אב זכה הבחור החשוב לסיים את כל מסכת ביצה בשלמות עד תומה. - ותהי השמחה גדולה מאוד בבית הבחור, נערכה שם סעודה גדולה כיד המלך, כמובן בהשתתפותו של הרב הגדול בכל הסעודה, ואף נשא שם דרשה מאלפת לכבודה של שמחת התורה, ולכבודו של חתן התורה! אביו ואימו וכל משפחתו של הבחור היו נרגשים עד מאד מן המפנה הגדול והמהפכה לטובה שבנפש בנם בעקבות אותו סיום. יחדיו התעלסו כולם באהבים כאיש אחד בלב אחד לאבינו שבשמים, בששון ובשמחה לגמרה של תורה!

לאחר שאמר הבחור את הסיום ברוב התרגשות, העיר לו הרב על מנהג ישראל קודש, שמיד עם סיום חדא מסכתא סומכים לה תיקף תחילת מסכת חדשה. כענין שנהגים ישראל קדושים בשמחת תורה שמתחילים מיד בפרשת בראשית, כדי לאחוז תמיד באמצע, ולא להישאר חלילה אף רגע אחד בלי תורה, וכל 'סיום' חדש מוליד מיד אחריו 'תחלה' מחודשת כנודע.

וכאשר נפתח ליבו של הבחור בשמחת התעוררות הנשמה, אמר תיקף ומיד: הריני מתחיל בזה תיקף בלימוד מסכת תענית!

ואכן שקד גם על תלמודו בהתמדות במסכת תענית, שהביאה אחריה עוד סיום מפואר, וכך זכה לעלות על דרך הישר להתחיל ולסיים מסכתות וספרים רבים לתפארתה של תורה ולהאדירה.

שמחו נא שמחו נא, בשמחת התורה!

...

ושמחת פתגם - ותינתן אד שמחה!

שמחת תורה
כ"ב תשרי תשפ"ו

הזמנים לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצו"ש

הדר"נ	5:29
מוצ"ש"ק	6:41
ר"ת	7:21

סוף זמן קריאת שמע והפילה

סו"ת א'	8:48
סו"ת ב'	9:33

הזמנים לפי שיעור קיץ

כאשר היא נערכה בשמחה וששון, מתוך אהבה ואהבה, בזמירות ודברי תורה לרוב. באחד הימים של שלהי חודש שבט, זכה חתנו של הרב לסיים מסכת ערכין בעיון, לאחר עמל ויגיעה של חודשים ארוכים בלימודה כראוי, בני המשפחה והזמנו כולם כמנהגם לסעודת הסיום שנערכה בשעת הפסקת הצהריים בבית הרב.

באותה תקופה הסתובב בבית הרב בחור אחד, שמחמת קשיים ותסבוכות שונים עזב את התורה ומצוותיה והשליכם אחרי גיוזו רח"ל, זה עידן שהדיר גלילי מבית הכנסת, ורומם יסודות הדת והגיע אף לחילול שבת קודש וכיוצא, השם ירחם על הנדבאים הנושרים מקדושת ישראל.

ובזהות שלא מצא מקום מנוחה לגופו ולנפשו, בישיבה כבר שנים שלא דרך... ובביתו גם לא מצא מנוח כמובן, היה מגיע אל בית הרב שהשתדל לקרבו ולחבבו ולנסות להשיבו לאביו שבשמים. בבית זה הוא הרגיש כמו 'בן בית', שם קיבל מעט 'מזימות' וחיוך לליבו ונפשו הפצועים, שנדרשו לו יותר מאווריר לנשימה. - בד בבד היה מקבל גם ארוחת צהריים חמה וטעימה, שמפני הכבוד ביקש מהרב לפני שניגש לאכילתה, אם יש אולי זוג תפילין לכמה דקות...

באותו יום בצהריים כשהופיע הבחור בשערי בית הרב כהרגלו, התפלא למצוא את הבית ערוך ומסודר ביופי והדר מיוחד, ואת בני המשפחה הרחבה עולים ובאים בזה אחר זה. כשנכרה של קדושה על פניהם, לכבודה של שמחת התורה. - הוא דרש ושאל: לשמחה מה זו עושה? מה יום מיוחדים? על מה פתחו פה שולחן מוכבד שכזה? - סיפר לו הרב על מנהגם הישן, לערוך יחדיו שמחת סיום לגמרה של תורה, 'היום יש לנו כאן סיום מסכת ערכין שסיים חתני שליט"א, וכולנו נשמח מאוד אם תשתתף

מאמינים אנו בני מאמינים, שכל תכלית הייסורים לטובתו של אדם בלבד הם! - אף אם קעת עדיין אין נראית טובתם, והיא בהסתור ובהעלם, מכל מקום תמיד בכל עת 'מהולל אקרא ה' - לקבלונו בשמחה!'

...

זיכרון נאה וטוב זכור עמדי מן התקופה שחיבר אבי מורי כ"ק הגה"צ זצוק"ל את ספרו הגדול "מעדני השולחן", שנתקשה פעם ונתחבט בסוגיא עמומה, ולא הצליח לרדת לעומקה של הלכה, להעלות דברים ברורים בשמחה, ולעורכם עלי ספרו בנעימה בלשון השווה לכל נפש כדרכו בקודש.

כראותו המצב המסובך נענה ואמר אל אחי כנפשי הר"ה רבי אלחנן הכהן שליט"א, שהיה יושב עמו תדיר על ספריו הקדושים, הבה נחפש נא כאן שמחת חתן וכלה, ובזכות זה נזכה לסייעתא דשמיא. שהרי העידו לנו חכמינו ז"ל בפ"ק דברכות (ו:): "אמר רבי יהושע בן לוי, [כל המשמח חתן וכלה] זוכה לתורה שנתנה בחמשה קולות" ע"ש.

ואכן פנה הרב הצדיק ביד עם בנו אל שמחת חתן שהתקיימה בשכונה באותו ערב, השתתף ברוב עוז בכבודה של שמחה, ושימח את החתן ואת שושבינו כראוי.

ותיקף בחזרתו התיישב מיד בחזרה אל אותה סוגיא שעסק בה, וזכה לראות נפלאות בתורתו, כשנפתחו בפניו מעיינות החכמה, וערך הכל בבהירות ובשמחה רבה, שמחה של תורה!

...

מנהג יפה היה נהוג בבית אחד מגדולי הרבנים בירושלים ת"ו, כאשר אחד מבני המשפחה סיים מסכתא היו עורכים 'סעודת סיום' לכבודה של תורה בבית הרב, ומהדרים בה בהידור וחשיבות מיוחדת. כל בני המשפחה בניו וחתנים ונכדים עלו והתנסו למשתה גמורה של תורה, שולחן מוכבד נפתח בפרישת מפה של שבת קודש! והרבנית עם בנותיה וכלותיה טרחו במיוחד להעמיד סעודה חשובה כיד המלך, כנרמז בסוגיא (שבת קט:): "עבידנא יומא טבא לרבנן!"

בני משפחת הרב כבר ידעו מאז, שסעודה כזו לא מפסידים...

באיזה דרך תבחר להתחיל את השנה החדשה?

- מתחילים בראשית מיט אפרישקייט -

טיב המעשיות

אליהו ספרים ועבודות, מספר לפי סדר פרשיות התורה. יחד עם חלק הנלמד ממנו לעבודת השם מתאים גם לחורים מתחילים ולחורים מלמדים וכו'

טיב התורה

עם ספר רש"י פנינים יקרים, רעיונות מתוקים על כל פרשה ומפרשה. חן על מירוש רש"י, וחוץ על מירוש רש"י, מחוץ על מירוש רש"י, ומחוץ על מירוש רש"י

טיב הפרטות

ביאור קצר ומשוכח על התפארת של כל שבוע. מתחיל בפנינים יקרים עם פרשנות מלהבים, שבו ניתן גם ללמוד דרכים לכבודת ה' יתברך

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב' 0733-22-76-09

מתקשרים • מזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'

מחוגה"צ **רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א**

0733-22-76-09 מתקשרים • מזמינים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

shivti11@gmail.com

יר"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים לקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסת.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173